

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Орлин Панайотов Дворянов

относно дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по направление 8.2. с научна специалност 05.08.04. „Изкуствознание и изобразително изкуство“, с кандидат Мила Старейшинска-Ангелова.

Тема:

ПРИНЦИПИ НА ФОРМИРАНЕ НА КОЛЕКЦИЯТА НА ПЕГИ ГУГЕНХАЙМ.**ОТ ГАЛЕРИСТ КЪМ КОЛЕКЦИОНЕР (1938-1948 г.)**

Дисертационният труд на Мила Старейшинска-Ангелова е насочен към изследване на галерийната и колекционерска дейност на Пеги Гугенхайм. Диапазонът на изследването обхваща десет годишния период от 1938 г. до 1948 г. В този времеви отрязък плътно се вмести времето на протичане на един от най-кървавите епизоди от историята на човечеството, а именно Втората световна война.

Намерението на Мила Старейшинска е да изследва и анализира различните аспекти на професионалното развитие на Пеги Гугенхайм от галерист до колекционер по време на посочения по-горе период, тъй като през него се формира колекцията ѝ от модерно изкуство. Предмет на дисертационното изследване са принципите на основата, на които се осъществява подборът и оформянето на самата колекция.

Основната цел, която си поставя авторът на дисертационния труд е формулирана така: *„да анализира ролята на съветника при изграждането на Пеги Гугенхайм като галерист, както и смяната на ролята ѝ и разширяването на дейността ѝ с колекциониране на модерно изкуство.“* Така заявената цел се допълва с намерения да се обърне специално внимание *„върху вътрешните процеси, обвързани с формирането и управлението на търговска галерия“* и върху очертаването на *„основните принципи и стратегии“* използвани при изграждането на колекцията. Поставя се и задачата да се систематизира *„достъпната литература посветена на живота и професионалните дейности“* на известната колекционерка.

При изследването Мила Старейшинска – Ангелова използва интердисциплинарен подход, при който се съчетават характерните за изкуствознанието културно-исторически метод и сравнителен анализ.

Докторантът уточнява, че се фокусира върху конкретния десет годишен период, а извън обхвата на работата му по труда остава описанието и анализа на колекцията като цяло.

Тук ще се върна малко назад за да припомня, че при пристъпването към изследването Мила Старейшинска се базира върху конкретно придобит професионален опит и трайни интереси към галерийната дейност и функциите на пазара на изкуството. В опита ѝ се включват три годишната практика като галерист в галерия „Ракурси“ и три месечната специализация в музея „Колекцията на Пеги Гугенхайм“ (Венеция).

От това следва, че същностната част на дисертационния труд е обвързана не само със задълбочаването в широк кръг от литературни източници, предлагащи информация за личния живот и за развитието на колекцията на Пеги Гугенхайм, но и на документацията и произведенията съхраняващи се в музея във Венеция.

Мила Старейшинска е положила много целенасочени усилия за да проучи голям обем от източници по темата. Тя успява да осъществи конструктивни връзки между тях и да изведе собствената си концепция. В този смисъл дисертационния труд се явява от нейна страна важна заявка за бъдещи изследвания. Чрез тях постигнатата на този етап систематизация е възможно да се разшири и задълбочи.

Значимостта на изследвания проблем без съмнение се свежда до проучване на фактите свързани с отношенията галерист – колекционер – посредници - автори и обвързването на колекцията с музея. Това са взаимовръзки, които са от съществена важност за развитието на модерното изкуство, както и за неговото разбиране и оценяване от следващите поколения.

Не бих искал да описвам обема и структурата на труда, тъй като докторантът го е направил твърде ясно както в реферата си, така и в основния си текст, а се предполага, че и по време на защитата си ще го представи убедително. Но ще си позволя кратък коментар на положителните и на някои подлежащи на обмисляне страни на докторантския труд.

На първо място като положителен факт мога да посоча ясната логика на структурирането на текста. Последователно и изчерпателно са проследени предпоставките, мотивацията и конкретната дейност на Пеги Гугенхайм свързана с двете ѝ галерии, съответно в Лондон и в Ню Йорк. По същият изчерпателен начин е разгледана колекционерската ѝ дейност в посочените вече градове и в Париж.

Това са двете основни оси, по които протича изследването. И тук трябва да отбележа, че поставената основна цел, а именно анализа на „ролята на съветниците“, а бих казал и на обкръжението от близки и помощници, се преследва неотклонно в рамките на всеки отделен етап в цялостния текст. Това не би трябвало да се случи в отделна глава по простата причина, че във всеки от етапите различни фигури изиграват основните роли и придават различни характеристики на взетите решения и извършените действия.

Приложението към труда също е доста изчерпателно и добре допълва основния текст. В него са поместени и отделните бележки и цитати, което не бих казал, че затруднява особено читателя. Подбраните цитати са любопитни и спомагат за навлизане в атмосферата на разглеждания период. Лично аз, в ролята си на член на журито, който трябва да напише становище, бях затруднен от липсата на номерация на страниците в съдържанието на основния текст. При един все пак доста обемен труд това забавя връщането към някои пасажии при четенето и воденето на бележки.

Като критична забележка бих посочил, че цялостният текст много натежава като обем, защото на практика съдържа множество смислови повторения. Едни и същи факти, с много малки изменения, се появяват многократно и често ненужно в различните глави, всяка от които третира от различен ъгъл основния проблем. Те дори са преразказани обобщено за пореден път и в заключението. На някои думи и понятия, като например „ключов“, биха могли да се потърсят синоними с цел да се разнообрази използвания език.

Накратко съветът ми се свежда до следното: или обемът на текста би могъл да се намали за сметка на някои от повторенията, или вместо тях би могла да се предложи още интересна информация свързана с личностното присъствие и участие на съветниците при създаването на галериите и колекцията. В края на краищата посочената основна цел включва анализа на дейността им и поднасянето на повече разнообразни факти за тях би го обогатило.

Като се съгласявам изцяло с посочения приносен характер на дисертационния труд и отчитам положителните качества на последния, предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Мила Старейшинска - Ангелова образователната и научна степен доктор.

Гр. София

29. 08. 2019 г.

(проф. д-р Орлин

Дворянов)